



Året der gik i IRF 2022



Indholdsfortegnelse

Kort om Indsatser for Rationel Farmakoterapi (IRF)	3
1. Eksterne samarbejdspartnere og deltagelse i netværk og forum	3
2. Besvarelse af henvendelser	4
3. Behovsanalyse	4
4. Månedssbladet Rationel Farmakoterapi	5
5. Fokus på polyfarmaci	6
5.1. anbefalinger om forebyggelse og håndtering af uhensigtsmæssig polyfarmaci ved multisygdom.....	6
5.2. IRF Stormøde 2022: Hvordan skal vi forebygge og håndtere polyfarmaci ved multisygdom?	6
5.3. Nationalt Forum for Polyfarmaci	7
6. Nedbringelse af overforbrug af medicin	7
7. Lægemedelbefalinger	8
7.1. Seponeringslisten.....	8
7.2. Den nationale rekommandationsliste (NRL)	8
7.3. Nationale kliniske anbefalinger (NKA) på lægemiddelområdet.....	9
8. Præparatanmeldelser	10

Kort om Indsatser for Rationel Farmakoterapi (IRF)

Indsatser for Rationel Farmakoterapi (IRF) i Sundhedsstyrelsen arbejder for at fremme rationel brug af lægemidler – både valget mellem lægemidler, og når et fravalg er det bedste valg.

IRF er en del af enhed for Evidensbaseret Medicin i Sundhedsstyrelsen og leverer rådgivning og information målrettet læger i almen praksis, samt varetager ministerbetjeningsopgaver på lægemiddelområdet.

IRF blev oprettet den 1. oktober 1999 og fik til opgave at levere neutral information om den mest fornuftige brug af lægemidler. Dette er fortsat IRF's kerneopgave.

1. Eksterne samarbejdspartnere og deltagelse i netværk og forum

IRF samarbejder med flere aktører inden for rationel farmakoterapi i Danmark, herunder Dansk Selskab for Almen Medicin, de klinisk farmakologiske afdelinger, Lægemiddelstyrelsen, Sundhedsdatastyrelsen, Styrelsen for Patientsikkerhed, Kvalitet i Almen Praksis (KiAP), samt de regionale lægemiddelenheder og medicinfunktioner. Herudover er IRF i dialog med lægemiddelindustrien i forbindelse med udarbejdelse af anmeldelser af nye markedsførte lægemidler.

I 2022 deltog IRF i følgende råd og udvalg:

- Medicintilskudsnet
- Medicinrådet i Danske Regioner
- Koordinationsforum mellem Lægemiddelstyrelsen, Sundhedsdatastyrelsen, Sundhedsstyrelsen og Styrelsen for Patientsikkerhed, for forbrug og anvendelse af lægemidler
- Nationalt Råd for Forsyningsikkerhed af lægemidler
- Ordiprax+ under Sundhedsdatastyrelsen
- ERFA-gruppen for de regionale lægemiddelkonsulenter
- Det Rådgivende Udvalg for Medicinområdet i Styrelsen for Patientsikkerhed (DRUM)

- Opioidforum på tværs af Lægemiddelstyrelsen, Sundhedsstyrelsen, Styrelsen for Patientsikkerhed og Sundhedsdatastyrelsen
- Referencegruppe for WHO-initiativet "Medication Without Harm" under Dansk Selskab for Patientsikkerhed og Styrelsen for Patientsikkerhed
- Dansk Selskab for Almen Medicin's koordinationsgruppe for kliniske vejledninger

2. Besvarelse af henvendelser

En stor del af IRF's arbejdsopgaver er at besvare indkomne henvendelser. Henvendelserne består af bestillinger fra departementet, andre styrelser, aktindsigter, henvendelser fra sundhedsfaglige og borgerhenvendelser.

Sundhedsstyrelsen bistår Sundhedsministeriet med den centrale forvaltning på sundhedsområdet, herunder ministerbetjeningen og bidrag til bl.a. folketingets sundhedsudvalg og samrådsspørgsmål.

I 2022 har henvendelserne til IRF blandt andet omhandlet:

- Sundhedsstyrelsens vejledning om afhængighedsskabende lægemidler
- Sundhedsstyrelsens vejledning om antipsykotiske lægemidler
- Nedbringelse af overforbrug og uhensigtsmæssigt forbrug af medicin
- Smertebehandling og Off-label smertebehandling
- Udskrivelse af vanedannende medicin, herunder opioider, benzodiazepiner og midler mod ADHD.
- Behandling af forskellige sygdomme eller tilstande i et bredt spektrum, herunder stofskifte, urinvejsinfektion, lokalbedøvelse, fnat og allergi.
- Forebygge behandling, herunder hormonel kontraception, kolesterolsænkende medicin, antidepressiv medicin og B12-vitamin.
- Medikamentel behandling af problemstillinger hos børn
- Medicinsk vægttabsbehandling
- Dosisdispensering

3. Behovsanalyse

I starten af 2022 undersøgte IRF praktiserende lægers kendskab til og behov for formidling af Sundhedsstyrelsens anbefalinger på lægemiddelområdet. Det skete i samarbejde med analyseinstituttet Epinion.

Hovedkonklusionerne i undersøgelsen var, at ni ud af ti praktiserende læger typisk benytter mindst én af Sundhedsstyrelsens informationsmaterialer om lægemidler til at finde information om lægemidler. Knap halvdelen af de praktiserende læger foretrækker Månedsbladet Rationel Farmakoterapi som kilde til at finde information om lægemidler.

Behovsanalysen viste derudover, at IRF har et stærkt brand, og bliver vurderet til at være troværdig og uafhængig. IRF's information om lægemidler opleves både som relevant og praksisnært for størstedelen af de læger, der kender til IRF. Flere af Sundhedsstyrelsens anbefalinger på lægemiddelområdet bliver læst og brugt, men der er også områder, hvor der er plads til forbedring. Der er især en efterspørgsel fra læger i almen praksis om, at IRF bliver mere synlige i forhold til anbefalinger om rationel farmakoterapi.

Månedsbladet Rationel Farmakoterapi, Seponeringslisten og Smerteguiden ses som relevante blandt en stor del af lægerne. Der er potentiale for forbedring for Nationale Kliniske Retningslinjer, lægemiddelanbefalinger og præparatmeldelser.

Læs mere om behovsanalysen [her](#)

4. Månedsbladet Rationel Farmakoterapi

I 2022 blev der udgivet 7 numre af Månedsbladet Rationel Farmakoterapi:

- RF1: Afmedicinering i almen praksis: udfordringer og muligheder
- RF2: Hormonal kontraception – hvad skal jeg vælge?
- RF3: Hormonbehandling i overgangsalderen
- RF4: Behandling af migræne i almen praksis
- RF5: Behandling af kløe
- RF6: Behandling af forstoppelse, høfeber, nat-inkontinens og akne hos børn og unge
- RF7: Polyfarmaci: Fra nationale anbefalinger til daglig praksis

Månedsbladet Rationel Farmakoterapi har til formål at give opdateret og praksisrelevant viden om terapeutiske områder med relevans for læger i almen praksis. Månedsbladene skrives i samarbejde med kliniske specialister, og distribueres i trykt version (oplæg ca. 31.000) til landets læger sammen med Ugeskrift for Læger og publiceres samtidigt elektronisk på sundhedsstyrelsens hjemmeside.

Der er tilknyttet en redaktionskomité til månedsbladet Rationel Farmakoterapi, der har til opgave at foreslå emner til Månedsbladet, kommentere på udkast og sikre relevans for almen praksis.

Der blev i 2022 arbejdet på nyt layout for månedsbladet; dette kom i brug for første gang ved RF7 i 2022.

For at lette processen og konkretisere forslag til emner har IRF udviklet en forslagsblanket, der skal udfyldes i forbindelse med forslag af emner til månedsbladet. Forslagsblanketten bliver tilgængelig på IRF's hjemmeside og indeholder spørgsmål om problembaggrund, problemstilling, problemformulering, eksisterende behandlingsvejledninger og nuværende standardbehandling af sygdomsområdet i Danmark.

Find alle månedsblade [her](#)

5. Fokus på polyfarmaci

5.1. Anbefalinger om forebyggelse og håndtering af uhensigtsmæssig polyfarmaci ved multisygdom

Rapporten indeholder 13 anbefalinger og blev publiceret i maj 2022. De 13 anbefalinger beskriver konkrete tiltag, der skal ruste sundhedsprofessionelle, beslutningstagere og myndigheder til at forebygge og håndtere uhensigtsmæssig brug af lægemidler hos personer med multisygdom. Anbefalingerne beskriver både, hvordan man kan forebygge uhensigtsmæssig brug af mange lægemidler, hvem der er i særlig risiko for at få mange lægemidler, og hvordan sundhedspersonale kan finde de patienter, der har behov for en særlig indsats.

Anbefalingerne er skrevet i et samarbejde med en bred og engageret arbejdsgruppe bestående af medlemmer fra otte forskellige faglige selskaber, Danske Patienter, Danske Regioner og Kommunernes Landsforening.

Læs mere i rapport og evidensgennemgang [her](#)

5.2. IRF Stormøde 2022: Hvordan skal vi forebygge og håndtere polyfarmaci ved multisygdom?

IRF's Stormøde var for første gang en heldagskonference med korte oplæg om formiddagen og workshops, samt paneldebat om eftermiddagen.

Stormødet tog udgangspunkt i Sundhedsstyrelsens 13 nye anbefalinger om polyfarmaci ved multisygdom, som beskriver konkrete tiltag, der skal være med til at ruste sundhedsprofessionelle, beslutningstagere og myndigheder til at forebygge og håndtere uhensigtsmæssig brug af lægemidler hos personer med multisygdom.

Formålet med Stormødet var derfor at samle en bred gruppe af sundhedsprofessionelle på tværs af forskellige sektorer til debat om udfordringer og mulige løsninger.

Læs mere om IRF's Stormøde [her](#)

5.3. Nationalt Forum for Polyfarmaci

Nationalt Forum for Polyfarmaci blev etableret i efteråret 2022 i halen på IRF's Stormøde 2022. Formålet med Nationalt forum for Polyfarmaci er at fastholde fokus på forebyggelse og håndtering af uhensigtsmæssig polyfarmaci, samt at styrke samarbejdet og koordineringen på tværs af sektorer.

Forummet har til hensigt at følge op på Sundhedsstyrelsens anbefalinger, vidensdeling på tværs af sektorer, samt identificere fokusområder for videre arbejde med polyfarmaci ved multisygdom. Målet er, at der gennem fokus på emnet og øget samarbejde kan findes effektive og implementerbare løsninger, som kan bidrage til at nedbringe og forebygge uhensigtsmæssig polyfarmaci.

Der afholdes som udgangspunkt to møder om året med bred repræsentation af regioner, kommuner, styrelser, faglige selskaber og interesseorganisationer.

6. Nedbringelse af overforbrug af medicin

Som led i udmøntning af reserven til foranstaltninger på social-, sundheds- og arbejdsmarkedsområdet 2022-2025 er der afsat midler initiativ vedr. vidensopsamling til nedbringelse af overforbrug mv. af medicin i perioden 2022-2025. Midlerne bliver givet til både Sundhedsstyrelsen og Sundhedsdatastyrelsen.

Formålet er at iværksætte et nationalt arbejde, som skal indsamle og udbrede viden om og gode erfaringer til, hvordan regioner, kommuner og almen praksis kan bidrage til at nedbringe overforbrug og undgå uhensigtsmæssig brug af medicin.

Arbejdet omfatter i første omgang en vidensopsamling med henblik på at belyse relevante patientgrupper/områder og initiativer, hvor der er potentiale for at fremme mere rationel brug af medicin. I arbejdet vil der desuden være fokus på de strukturelle rammer, der medvirker til at hæmme eller fremme hensigtsmæssigt lægemiddelbrug, for at sikre handling på flere niveauer i sundhedsvæsnet og på forskellige tidspunkter i patientforløbet.

Indledningsvist har Sundhedsstyrelsen nedsat en bred arbejdsgruppe med repræsentanter fra faglige selskaber og relevante organisationer. Der er afholdt to møder i arbejdsgruppen i efteråret 2022 og for nuværende er der ikke planlagt flere. Med udgangspunkt i arbejdsgruppens rådgivning, vil Sundhedsstyrelsen fremkomme med oplæg til indsatser og initiativer for området.

Den primære målgruppe er sundhedsprofessionelle i almen praksis og regionerne, herunder lægemiddel- og kvalitetsenheder, samt borgerne som sekundær målgruppe.

7. Lægemiddelanbefalinger

7.1. Seponeringslisten

Seponeringslisten er målrettet læger med det formål at understøtte dem i overvejelser om seponering (ophør) af medicin hos voksne patienter.

Seponeringslisten 2023 blev udgivet i november 2022 med nye anbefalinger om betablokkere, hormonal kontraception og hormonbehandling i overgangsalderen. Derudover blev listens anbefalinger generelt justeret og præciseret. Den største ændring var for anbefalingen om tromboseprofylakse ved diabetes.

Listen har fået et nyt farve-layout, som har til hensigt at hjælpe brugeren med bedre overblik over lægemiddelgrupperne. Derudover er Seponeringslisten som noget nyt tilgængelig i et print-og-fold-selv lommeformat.

Find Seponeringslisten [her](#)

7.2. Den nationale rekommandationsliste (NRL)

IRF har i mange år udarbejdet rekommandationer om lægemiddelbehandling i almen praksis. Formålet er at understøtte et rationelt valg mellem tilgængelige lægemidler.

Arbejdet med at udarbejde rekommandationer er sat på pause indtil videre.

I 2022 udkom der én NRL, som omhandler valg af hormonal kontraception. Den opdaterede rekommandationsliste har til formål at støtte læger i almen praksis i valg af hormonal kontraception inden for fire forskellige lægemiddelgrupper:

- Kombinationspræparater af monofase type
- Kombinationspræparater af flerfase type
- Gestagenpræparater
- Postcoital kontraception

Find Den Nationale Rekommandationsliste (NRL) [her](#)

7.3. Nationale kliniske anbefalinger (NKA) på lægemiddelområdet

I 2022 er der blevet arbejdet med tre Nationale Kliniske Anbefalinger på lægemiddelområdet for 1) beroligende lægemidler, 2) melatonin og 3) forebyggelse og behandling af covid-19.

Læs mere om arbejdet med Nationale Kliniske Anbefalinger [her](#)

NKA for behandling med melatonin ved søvnforstyrrelser hos børn og unge

I 2022 blev der publiceret en NKA for behandling med melatonin ved søvnforstyrrelser hos børn og unge hvor søvnhygiejniske tiltag ikke har haft tilstrækkelig effekt. Anbefalingen lyder, at der til børn og unge med længerevarende søvnforstyrrelser, der påvirker dagligdagen, og hvor anden behandling ikke har haft tilstrækkelig effekt, kan man overveje behandling med melatonin.

Børn og unge med autisme og ADHD er ikke omfattet af denne NKA, da Sundhedsstyrelsen har anbefalinger for brug af melatonin til søvnforstyrrelser hos børn og unge med ADHD og autismspektrumforstyrrelser.

Find anbefalingen og læs mere [her](#)

NKA for beroligende lægemidler

Der er igangværende arbejde med anbefalinger for hvilket beroligende lægemiddel man bør anvende til voksne som kortvarig symptomlindring af angst og urosymptomer ved indikation for farmakologisk behandling. Anbefalingen forventes publiceret primo 2023

Find høringsversion og læs mere [her](#)

NKA om brug af lægemidler til forebyggelse og behandling af covid-19

Der er publicerede Nationale Kliniske Anbefalinger for lægemidler til forebyggelse og behandling af covid-19 og flere er på vej. Der er publiceret anbefalinger for lægemidlerne [glukokortikoid](#), [baricitinib og tocilizumab](#), [remdesivir](#) og [sarilumab](#). Anbefalinger for tromboseprofylakse er i offentlig høring og forventes publiceret i 2023.

Læs mere [her](#)

8. Præparatanmeldelser

Præparatanmeldelser er en uafhængig vurdering af nye markedsførte lægemidler og deres plads i behandlingen inden for den godkendte indikation på baggrund af en evidens-gennemgang. Anmeldelsen vurderer og sammenligner det nye lægemiddelstof eller formulering med relevante alternativer ved en gennemgang af effekt, bivirkninger og pris. IRF gennemgår alle nye markedsførte lægemidler og vurderer, hvilke der kan være relevante for brug i almen praksis.

I 2022 er der udgivet præparatanmeldelser af:

- Cystifos (fosfomycin) til urinvejsinfektion
- Wegovy til overvægt

Præparatanmeldelserne har i 2022 fået nyt layout for at fremme læsevenligheden og øge deres direkte anvendelighed for modtagerne.

Læs mere om præparatanmeldelser [her](#)

Sundhedsstyrelsen

Islands Brygge 67
2300 København S

www.sst.dk

Sundhed for alle ♥ + ●